

Gaz napędza koszty produkcji żywności

Surowce rolne:

- **Zboża:** Kontynuacja podwyżek cen zbóż. Wzrost zbiorów nie nadąza za wzrostem światowej konsumpcji. W Polsce produkcja zbóż podstawowych w 2021 może obniżyć się o 7% r/r.
- **Mleko:** Spadki produkcji mleka w UE i spowolnienie produkcji w Polsce pod wpływem mniejszego pogłowia krów wpływają dodatnio na ceny mleka. Wyhamowuje eksport mleczarski do Chin.
- **Drób:** Ceny drobiu wzrosły znacząco w 3q21 pod wpływem ograniczonej podaży. Wzrost opłacalności chowu ograniczają silne podwyżki cen pasz.
- **Wieprzowina:** Nadpodaż mięsa wieprzowego na rynku unijnym, spowodowana spadkiem eksportu do Chin ogranicza wzrosty cen trzody.
- **Wołowina:** Wysoki popyt na wołowinę i rekordowe ceny. Zmiany cen bywała wpisują się w tendencje cenowe na świecie.
- **Owoce:** Wyższe zbiory jabłek w Polsce i stabilne w pozostałych krajach UE. Ceny jabłek znacząco spadły, rekordowo wysokie były ceny malin.
- **Warzywa:** Wzrosty cen warzyw i ziemniaków napędzają inflację cen żywności. Według GUS tegoroczna produkcja warzyw gruntowych może zmaleć o 2% r/r, a ziemniaków o 10% r/r.

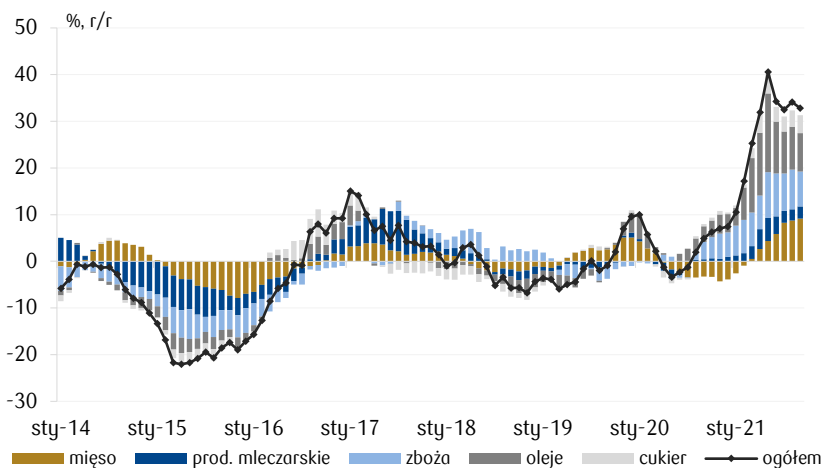
Przetwórstwo:

- Poprawa wyników finansowych w przetwórstwie spożywczym. Poprawiła się sytuacja branży przetwórstwa drobiu, presja kosztów surowcowych odbija się na wynikach w przetwórstwie zbóż.

Rynek nawozów:

- Znaczące wzrosty cen gazu przekładają się na podwyżki cen nawozów.

Indeks cen żywności FAO - struktura

Źródło: FAO, PKO Bank Polski

Departament Analiz Ekonomicznych

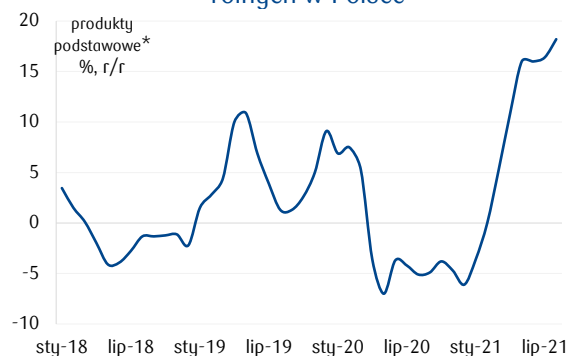
Zespół Analiz Sektorowych
analizy.sektorowe@pkobp.pl

Mariusz Dziwulski
 tel. 22 521 81 88

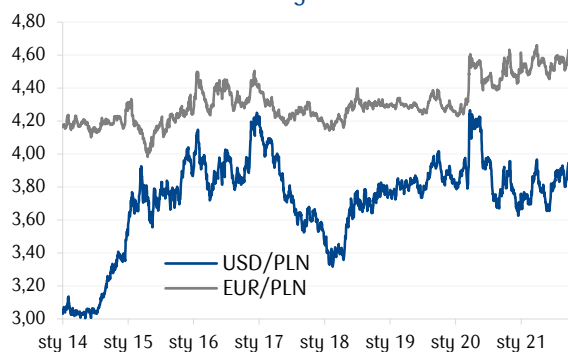
@PKO_Research

www.pkobp.pl/centrum-analiz

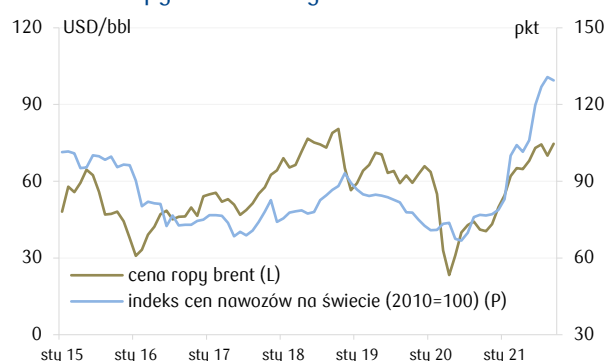
Zmiany cen skupu podstawowych produktów rolnych w Polsce

Kursy walut

Cena ropy vs światowy indeks cen nawozów

*pszenica, żyto, żywiec wołowy, żywiec wieprzowy, drób, mleko krowie
 źródło: GUS, NBP, Bank Światowy, PKO Bank Polski

NAPIĘTY BILANS ZBÓŻ NA ŚWIECIE

- Według październikowych prognoz USDA światowa produkcja pszenicy na świecie w sez. 2021/22 ukształtuje się na poziomie 776 mln t, tj. wyższym o 0,1% r/r. Wzrost będzie wynikiem lepszych zbiorów na Ukrainie (rekordowy poziom 33 mln t, +29,8% r/r) oraz w UE (139,4 mln t; +10,6% r/r) i Wlk. Brytanii, a także oczekiwanego odbicia produkcji w Argentynie (+13,3% r/r), które w dużym stopniu równoważą spadki produkcji w Rosji (-15,1% r/r), Kanadzie (-40,3% r/r) i USA (-10,0% r/r). Przyczyną wzrostu unijnych zbiorów będzie wyższa, choć gorsza od wcześniejszych oczekiwań, produkcja we Francji, oraz odbudowa zbiorów tego zboża w Rumunii, po ubiegłorocznym 36-proc. spadku.
- Światowa produkcja kukurydzy została oszacowana przez USDA na poziomie wyższym o 7,4% r/r. Wyższa będzie przede wszystkim podaż w Brazylii (o 37,2% r/r) oraz na Ukrainie (+25,4% r/r).
- Oszacowany wzrost produkcji pszenicy (+1,1 mln t r/r) będzie niższy od wzrostu światowego spożycia (+5,9 mln t r/r). Tym samym jej zapasy końcowe w sez. 2021/22 ukształtują się na poziomie niższym o 3,9% r/r. W przypadku kukurydzy zapasy na koniec sez. 2021/22 mogą być wyższe o 4,1% r/r, choć relacja zapasów do zużycia może pogorszyć się.
- Niższa od wcześniejszych oczekiwań, będzie tegoroczna produkcja zbóż i mieszanek zbożowych w Polsce. We wrześniu GUS oszacował ją na 27 mln t (-6% r/r) wobec szacunku 27,4 mln t (-4% r/r) w lipcu. Opady deszczu i przedłużające się żniwa wpłynęły negatywnie na plonowanie zbóż, ale także jakość krajowego ziarna. Zbiory zbóż ogółem mogą zmaleć natomiast o 3% r/r, co wskazuje na wzrost krajowych zbiorów kukurydzy.

EKSPORT ZBÓŻ Z POLSKI MOŻE WYHAMOWAĆ W 2H21

- Polski eksport zbóż utrzymywał wysoką dynamikę w ostatnich miesiącach. W 2q21 wartość sprzedaży zagranicznej zwiększyła się o 11,6% r/r (vs +15,7% r/r w 1q21) przy spadku wolumenu o 2,9% r/r. Z jednej strony zmalał polski eksport pszenicy (-10,4% r/r vs -14,8% r/r w 1q21), z drugiej strony istotnie zwiększyła się sprzedaż kukurydzy (2,4-krotny wzrost vs +50% r/r w 1q21).

KONTYNUACJA PODWYŻEK CEN ZBÓŻ

- Wysoki popyt na zboża na świecie skutkuje wzrostami cen. Przeciętnie w 3q21 ceny pszenicy konsumpcyjnej w Polsce wzrosły o 26,9% r/r (vs +16,3% r/r w 2q21). Kukurydza paszowa podrożała w analogicznym okresie o 27% r/r (+33,3% r/r w 2q21). Przełom 3q21 i 4q21 przyniósł wzrost cen do rekordowych poziomów w przypadku pszenicy i kukurydzy paszowej (por. wykres).

PERSPEKTYWY 1H22

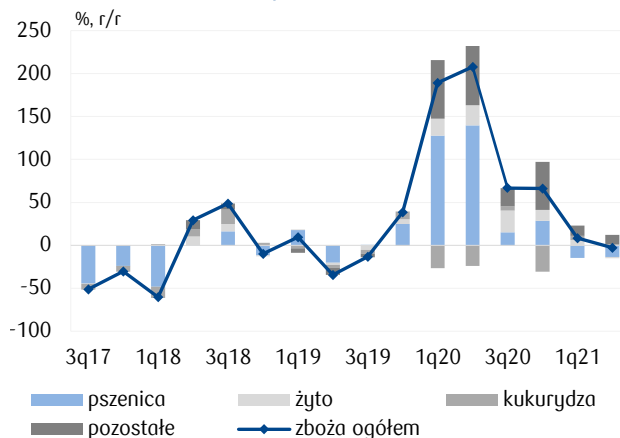

Oczekujemy, że wysokie ceny zbóż utrzymają się do końca bieżącego sezonu z uwagi na napięty bilans na świecie. Dynamika cen skupu pszenicy w Polsce w 1h22 może jednak wyhamować do +8-10% r/r wobec wzrostu o ok. 25% r/r w 1h21. Czynnikiem wsparcia będą m.in. wysokie ceny nawozów, wynikające m.in. ze znaczących podwyżek cen gazu. Wartość krajowego eksportu zbóż, z uwagi na wyższe ceny, utrzyma się w tendencji wzrostowej. Wolumen eksportu ograniczany będzie zmniejszonymi zapasami na początku sez. 2021/22, z uwagi na rekordową sprzedaż zagraniczną w minionym sezonie, oraz mniejszymi zbiorami w kraju i wzrostem eksportu z krajów UE, które w sez. 2020/21 odnotowały spadek produkcji i sprzedaży zagranicznej (Francja, Rumunia).

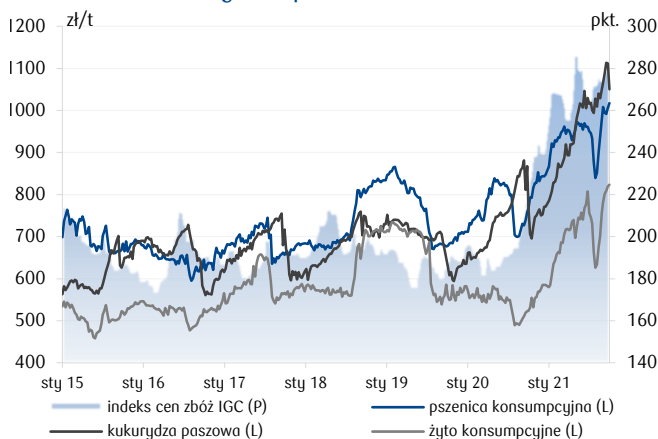
Pszenica i kukurydza - światowa produkcja i zapasy końcowe (mln t) - prognozy USDA (październik'21)

	2019/20	2020/21	2021/22	% p/r
Pszenica				
Produkcja	762	775	776	0,1
Zapasy końcowe	295	288	277	-3,9
Zapasy końcowe/zużycie (%)	39,4	36,9	35,2	-1,7
Kukurydza				
Produkcja	1119	1116	1198	7,4
Zapasy końcowe	306	290	302	4,1
Zapasy końcowe/zużycie (%)	27,0	25,6	25,4	-0,2

Polski eksport zbóż (wolumen)

Ceny zakupu zbóż w Polsce

źródło: MRiRW, GUS, USDA, KE, IGC, PKO Bank Polski

SPOWALNIA PRODUKCJA MLEKA W UE

- Według KE unijna produkcja mleka w połowie roku wyraźnie spowolniła - w lipcu dostawy zmalały o 0,6% r/r wobec wzrostu o 1,2% r/r w 2q21. Odpowiadały za to mniejsze dostawy tego surowca u czołowych unijnych producentów - Niemiec (-1,2% r/r) oraz Francji (-1,9% r/r). Łączna produkcja mleka w UE w okresie styczeń-lipiec'21 była mniejsza o 0,1% r/r. Dodatkowo w okresie lip-sie'21 odnotowano spadek dostaw w Nowej Zelandii i Australii - odpowiednio o 3% r/r i 3,6% r/r.
- Wyhamowała produkcja mleka również w Polsce. W lipcu skup zmniejszył się w relacji rocznej o 0,9%, a w sierpniu był wyższy tylko o 0,3% r/r. Główną przyczyną spowolnienia jest spadek pogłowia krów mlecznych w kraju, za którym nie nadąża wzrost wydajności mlecznej. W czerwcu'21, według GUS, zmalało ono o nieco ponad 5% r/r, wobec spadków o 0,5% r/r i 0,1% r/r w 2019 i 2020.

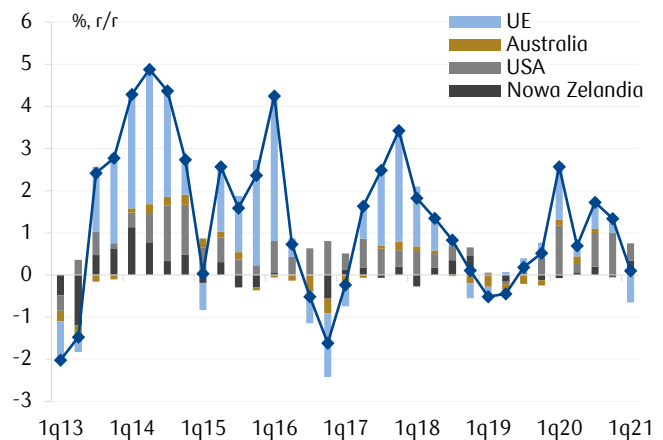
EKSPORT NA RYNEK CHIŃSKI MNIEJ DYNAMICZNY

- Sprzedaż zagraniczna produktów mleczarskich z Polski przyspieszyła w 2q21 względem 1q21 (+10,6% r/r vs +0,3% r/r). W połowie roku wyhamował natomiast polski eksport do Chin. Według Eurostatu w czerwcu i lipcu jego wartość zmalała odpowiednio o 9% r/r i 10% r/r, głównie w wyniku zmniejszenia sprzedaży serwatki w proszku. Odbudowa pogłowia sów w Chinach, która w ostatnim roku napędzała wzrost zapotrzebowania na ten produkt w chińskim sektorze paszowym, powoli traci impet z powodu spadków cen trzody w Chinach i wysokich cen pasz na tym rynku. Utrzymuje się natomiast wciąż wysoka sprzedaż mleka płynnego z Polski do Chin (+66% r/r w 2q21 i +26,4% r/r w lipcu). Rosnące koszty transportu morskiego mogą być przeszkodą dla dalszego, istotnego wzrostu eksportu do Państwa Środka. Tempo wysyłek może być również ograniczane niską dynamiką produkcji.

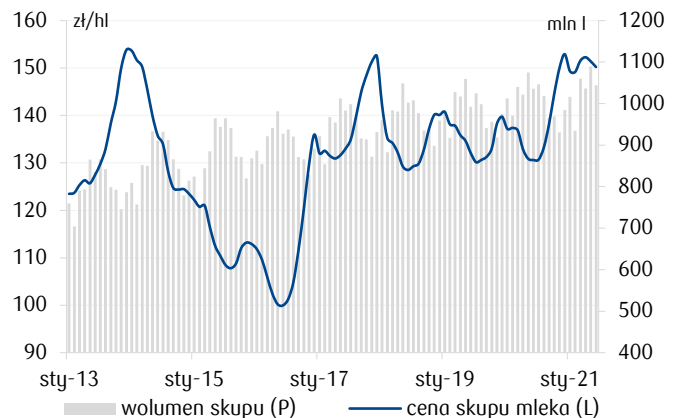
WYŻSZE CENY MLEKA

- Malejąca produkcja w UE przekłada się na wzrosty cen mleka. Przeciętna cena skupu w Polsce w sierpniu wyniosła 150,52 zł/hl i była wyższa o 13% r/r. Ceny większości produktów mleczarskich wzrosły istotnie w porównaniu do 2020. Na uwagę zasługuje silny wzrost cen masła. We wrześniu były one wyższe o 27% r/r i kształtowały się na najwyższym poziomie od 2018. Wzrost popytu, w tym w sektorze gastronomicznym, oraz wysokie ceny tłuszczów roślinnych (margaryna) wspierają podwyżki cen tego produktu. Ceny odtłuszczonego i pełnego mleka w proszku w UE we wrześniu odnotowały wzrost odpowiednio o 26% r/r i 25% r/r do najwyższego poziomu od ponad 7 lat (por wykres).

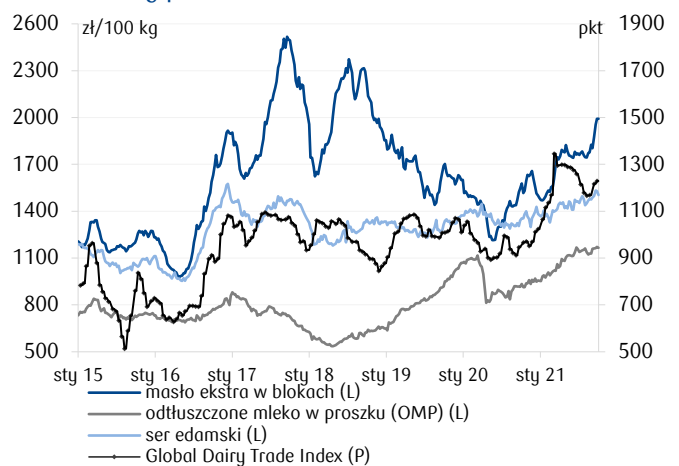
Zmiany produkcji mleka - główni eksporterzy

Cena i wolumen skupu mleka w Polsce

Ceny produktów w mleczarskich w Polsce

źródło: GUS, MRIRW, KE, GDT, PKO Bank Polski

PERSPEKTYWY 1H22

Prognozujemy, że przeciętna cena skupu w Polsce średnio w 2022 wzrośnie o 1-5% r/r, z czego dynamika w kolejnych miesiącach 2022 będzie prawdopodobnie maleć. Spadki podaży, które sugeruje zmniejszanie się pogłowia krów mlecznych w niektórych krajach, w warunkach rosnących kosztów produkcji mleka, są czynnikiem wsparcia dla scenariusza podwyżek. Popyt w UE może rosnąć pod wpływem poprawy wyników gospodarczych. Czynnikiem niepewności jest możliwy mniej dynamiczny eksport produktów mleczarskich na rynki azjatyckie (Chiny).

MNIEJSZE UBOJE KURCZĄT

- Według Eurostatu uboje kurcząt w Polsce w 2q21 zmalały o 8,3% r/r (vs -2,6% r/r w 1q21), co było efektem grypy ptaków oraz drożących pasz, ograniczających opłacalność chowu. W lipcu spadek pogłębił się do -13,4% r/r. Wśród krajów UE na uwagę zasługują wyraźnie mniejsze uboje kurcząt w Holandii (-14,5% r/r w 2q21) oraz w Hiszpanii (-10,8% r/r), które istotnie wpłynęły na spadek produkcji drobiu w UE. Dane GUS o produkcji mięsa drobiowego w firmach o zatr. >49 os. (-6,9% r/r w lipcu i sierpniu) oraz zmniejszone wylęgi piskląt (-0,5% r/r) wskazują na utrzymanie tendencji spadkowej produkcji w 3q21.

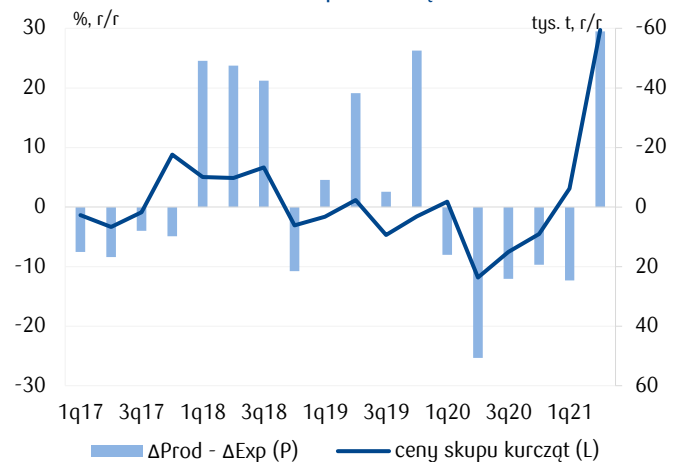
EKSPORT DROBIU OGRANICZANY MALEJĄCĄ PRODUKCJĄ

- Wolumen krajowego eksportu mięsa i podrobów drobiowych zmalał w 2q21 (-6,6% r/r) w mniejszym zakresie niż produkcja, wspierając wzrosty cen drobiu w kraju. Wysoki poziom cen sprawił, że wysyłki do niektórych krajów afrykańskich (Ghana, Sierra Leone) oraz na Ukrainę wyraźnie zmniejszyły się. Niemniej, wartość sprzedaży zagranicznej mięsa i podrobów z drobiu w 2q21 była wyższa o 18,8% r/r.
- Choć 2q21 przyniósł odbicie sprzedaży do Wlk. Brytanii (+3,9% r/r), to brexit wciąż ciążył na wynikach w handlu z tym krajem. W lipcu wysyłki do tego kraju zmalały o 9% r/r. W kolejnych miesiącach eksport polskiego drobiu będzie hamowany niską dynamiką produkcji, choć z uwagi na wzrost cen jego wartość wzrośnie. Mniejsze restrykcje w funkcjonowaniu gastronomii w połączeniu z mniejszą produkcją drobiu w Hiszpanii i Holandii mogą sprawić, że zapotrzebowanie na polski drób w UE ulegnie zwiększeniu. Eksportowi sprzyjać będzie uzyskanie przez Polskę statusu kraju wolnego od grypy ptaków, niemniej ryzykiem jest możliwość wystąpienia kolejnych ognisk w sezonie zimowym.

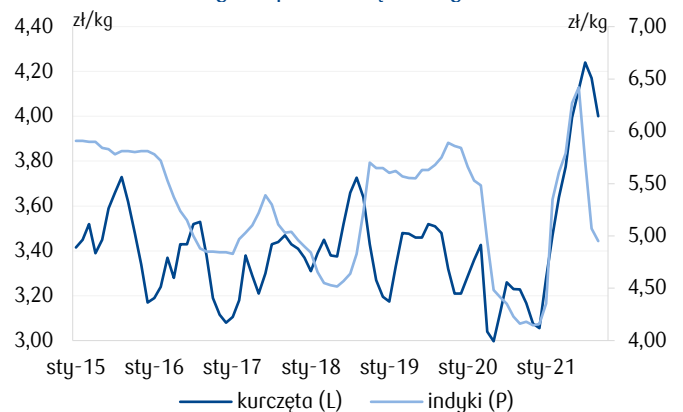
ROSNAĆ CENY KURCZĄT, INDYKI WCIĄŻ RELATYWNIE TANIE

- Ceny skupu kurcząt, według MRiRW, w sierpniu ukształtowały się na poziomie 4,00 zł/kg, co oznaczało wzrost o 23,9% r/r. Skala podwyżek była wynikiem nie tylko zmian produkcyjnych, ale też niskiej bazy cenowej sprzed roku. Ceny indorów średnio we wrześniu, były wyższe o 15% r/r, choć przeciętne ceny zmalały o 24,3% w por. do wysokich poziomów w czerwcu i kształtują się na poziomie niższym niż średnia wieloletnia.

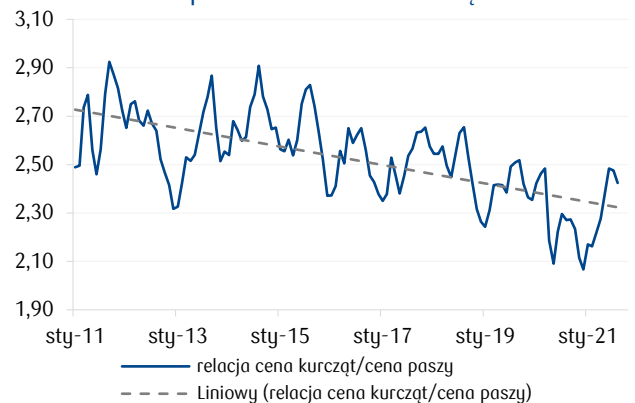
Zmiany produkcji i eksportu drobiu w Polsce vs zmiany cen skupu kurcząt

Ceny skupu kurcząt i indyków

Opłacalność chowu kurcząt

źródło: GUS, MRiRW, Eurostat, PKO Bank Polski

PERSPEKTYWY 1H22

Utrzymanie wysokiego tempa wzrostów cen pasz dla drobiu może negatywnie oddziaływać na produkcję kurcząt i wspierać wzrosty cen w relacji rocznej. Dodatnia dynamika wylęgów piskląt indyckich nie daje podstaw do oczekiwań znaczących wzrostów cen indyków (w relacji rocznej) co najmniej do końca 2021. Niska opłacalność chowu może doprowadzić jednak do spadku wstawień w 4q21 i do redukcji ubojów indyków na przełomie 1q22 i 2q22. Wyższy niż przed rokiem, z uwagi na mniejsze restrykcje, będzie popyt w HoReCa, choć niepewnością są konsekwencje kolejnej fali zachorowań na COVID-19. Barierek dla cen indyków są niskie ceny wieprzowiny. Oczekujemy, że przeciętna cena skupu drobiu w Polsce w 1h22 będzie wyższa o 3-5% r/r wobec wzrostu o 23% r/r w 2h21.

SPADEK POGŁOWIA TRZODY CHLEWNEJ

- W 2021 reakcja podaży na rynku wieprzowiny na dotychczasową niską opłacalność chowu była niewielka - produkcja wieprzowiny na rynku wewnętrznym wciąż kształtowała się na wysokim poziomie. W czerwcu'21 pogłowie świń u najważniejszych producentów w UE zmalało tylko o 1% r/r (za Eurostat). Spadek hamowany był rosnącą liczebnością trzody chlewnej w Hiszpanii (+3,3% r/r). Pogłowie świń w Niemczech zmalało o 3,1% r/r, w Holandii o 3,3% r/r, a we Francji o 1,7% r/r. W Polsce, według GUS, było niższe o 3,5% r/r.
- Pogłowie loch w Polsce zmalało aż o 7,5 % r/r, co przy słabej dynamice importu prosiąt w połowie roku może sugerować tendencję w kierunku dalszego kurczenia się stada świń w naszym kraju. Wyraźne spadki liczebności tej kategorii odnotowano również w Niemczech (-7,8% r/r) i w Holandii (-5,6% r/r), wskazując na spadkowy kierunek produkcji żywca w kolejnych miesiącach. Dalszemu spadkowi podaży świń sprzyjać będzie wciąż niska opłacalność chowu, warunkowana niskimi cenami żywca i wysokimi cenami pasz. W sierpniu relacja cen skupu trzody do cen mieszanki pełnoporcjowej była niższa o blisko 9% r/r. Czynnikiem sprzyjającym spadkowi produkcji w Polsce może być dalszy rozwój ASF. Od początku roku do 15. października stwierdzono w Polsce rekordową liczbę (112) ognisk ASF.

MNIEJSZE WYSYŁKI DO CHIN

- Mało dynamiczne zmiany produkcji w zestawieniu ze spowalniającym popytem stwarzają konieczność zagospodarowania większej ilości wieprzowiny na rynku UE. Dotyczy to w dużej mierze wieprzowiny z Hiszpanii, która znacząco obniżyła wysyłki do Chin, pod wpływem odbudowy pogłowia w tym kraju. Z danych Eurostat wynika, że sprzedaż unijnego mięsa wieprzowego do Chin w 2q21 zmalała o 9% r/r wobec wzrostu o 43% r/r w 1q21, natomiast lipiec przyniósł już pogłębienie spadku sprzedaży do tego kraju do -43% r/r. Dodatkowo, obniżka chińskiego importu wieprzowiny w sierpniu o nieco ponad 20% r/r wskazuje na pogłębianie się tej tendencji. Według IHS Markit, pogłowie świń hodowlanych w Chinach osiągnęło poziom 10% wyższy niż przed pojawieniem się ASF w tym kraju.

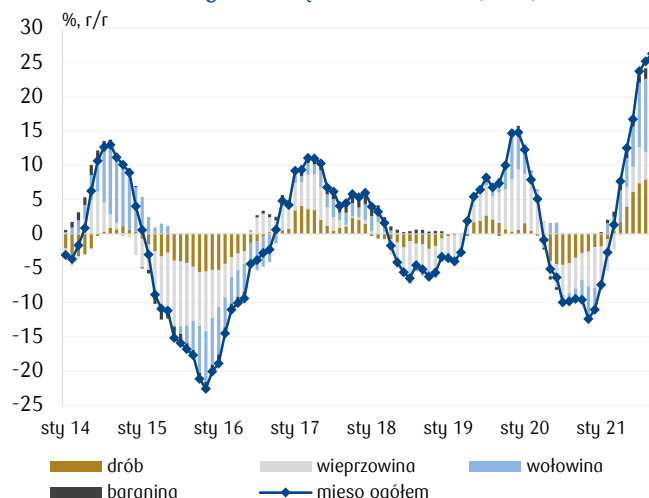
NISKIE CENY TRZODY CHLEWNEJ

- Według MRiRW przeciętna cena skupu trzody chlewnej we wrześniu obniżyła się o 4,5% r/r (do 4,42 zł/kg). Notowania tuczników Niemczech (VEZG) na początku października ukształtowały się na poziomie 1,20 EUR/kg - tylko o 0,01 EUR wyższym od historycznie niskich z końca 2020. Przy rosnących cenach pasz oznacza to pogorszenie sytuacji dochodowej producentów żywca w 4q21.

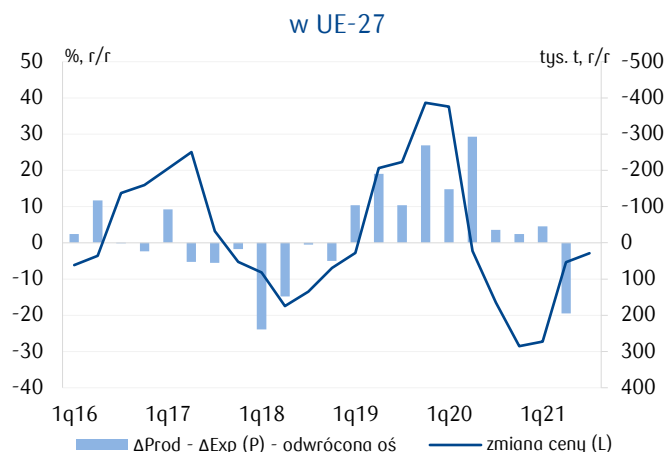
PERSPEKTYWY 1H22

Podaż wieprzowiny na rynku unijnym jest wysoka, a małe spadki produkcji mięsa w stosunku do spadków eksportu nie stwarzają możliwości jej obniżenia do końca 2021 i w 1q22. Wzrosty cen pasz w kolejnych miesiącach mogą nasilać się, pogarszając niekorzystną sytuację na rynku trzody. Możliwe, że dalsze miesiące, wskutek utrzymywania się niskiej opłacalności chowu świń, przyniosą większe dostosowanie po stronie podaży i odbicie cen świń. Szacujemy, że przeciętna cena skupu żywca w 2022 będzie wyższa o 4-6% r/r po spadku o ok. 10% r/r w 2021.

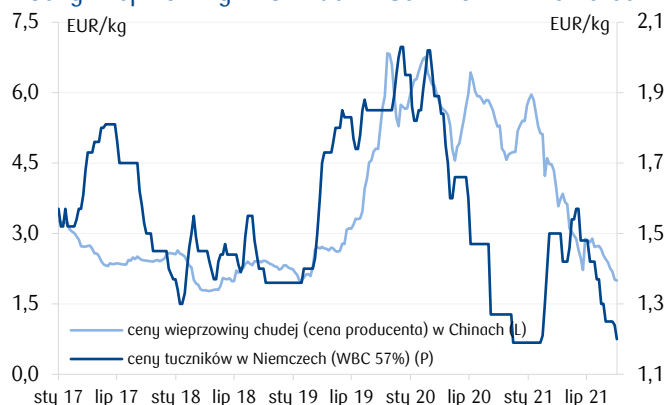
Zmiany cen mięsa na świecie (FAO)

Zmiany w produkcji i eksporcie mięsa wieprzowego w UE-27

Ceny wieprzowiny w Chinach i tuczników w Niemczech

źródło: MRiRW, pfsc.agri.cn, GIW, PKO Bank Polski

MALEJĄCE UBOJE BYDŁA

- Światowy rynek wołowy znajduje się pod presją zmniejszonej podaży. Produkcja ograniczana jest mniejszymi ubojami bydła w Brazylii i Australii (najwięksi eksporterzy wołowy na świecie). USDA w sierpniu oszacował spadek brazylijskiej produkcji wołowy w 2021 na 6% r/r, na który przełożą się rosnące koszty produkcji oraz obniżony popyt spowodowany COVID-19. Według danych australijskiego Urzędu Statystycznego, produkcja wołowy (uboje cieląt) w Australii w 1h21 zmalała o 18% r/r, a pogłowiu cieląt w tym kraju, wskutek susz w ostatnich latach, spadło do najniższego poziomu od 30 lat. Ujemnie na światową podaż wpływa również administracyjnie ograniczanie eksportu z Argentyny.
- Maleje także unijna produkcja wołowy. Według danych Eurostatu uboje bydła w UE w okresie styczeń-lipiec były niższe o 1,2% r/r. W połowie roku spadek pogłębił się do ok. 4% r/r (cze-lip) wskutek mniejszej produkcji w Irlandii, we Francji, a także w Polsce (-5,4% r/r).

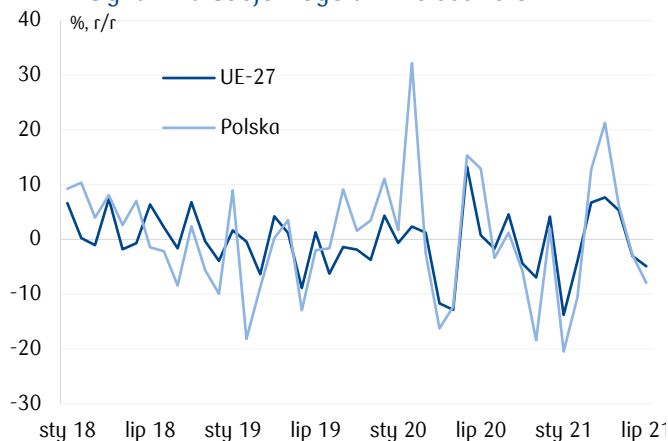
WZROST POPYTU NA WOŁOWINĘ

- Światowy popyt na wołowinę wciąż jest wysoki. Sprzyja mu wzrost zapotrzebowania w gastronomii, a także poprawa sytuacji gospodarczej w krajach o dużym udziale w globalnym spożyciu. Według IHS Markit światowa konsumpcja wołowy w 2021 może wzrosnąć o 2,1% r/r. Możliwe jest wzmocnienie popytu na mięso wołowe ze strony Azji, szczególnie w Chinach gdzie wzrost spożycia może wynieść 3,4% r/r. Pojawienie się BSE w Brazylii poskutkowało wstrzymaniem zakupów wołowy z tego kraju przez Chiny, stąd uwaga Chin może przekierować się na wołowinę z innych krajów.
- Luzowanie restrykcji w sektorze gastronomicznym sprzyjało wzrostowi popytu na wołowinę w UE i podwyżkom cen. Według GUS w 2q21 polski eksport mięsa wołowego (świeżego i mrożonego) w ujęciu wartościowym wzrósł o 26% r/r po 10-proc. spadku w 1q21. Kluczowa była odbudowa wysyłek do Włoch (+22% w 2q21 vs -16% r/r w 1q21), napędzana większą sprzedażą do HoReCa, oraz do Wlk. Brytanii (+50% r/r vs -24% r/r w 1q21) – stabilizacja sprzedaży po spadku wywołanym brexitem. Warto odnotować również 3,2-krotny wzrost eksportu do Japonii.

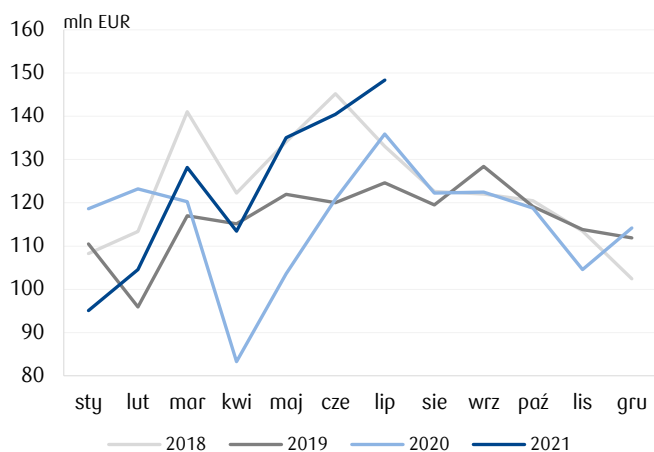
CENY BYDŁA BIJĄ KOLEJNE REKORDY

- Według GUS, w sierpniu przeciętna cena skupu żywca wołowego w Polsce wzrosła do rekordowego poziomu 7,83 zł/kg (+27,5% r/r). Wzrosty cen wpisują się w tendencje światowe. Indeks cen wołowy FAO we wrześniu ukształtował się na poziomie 129 pkt, co oznaczało rekordowy poziom i wzrost o 33% r/r.

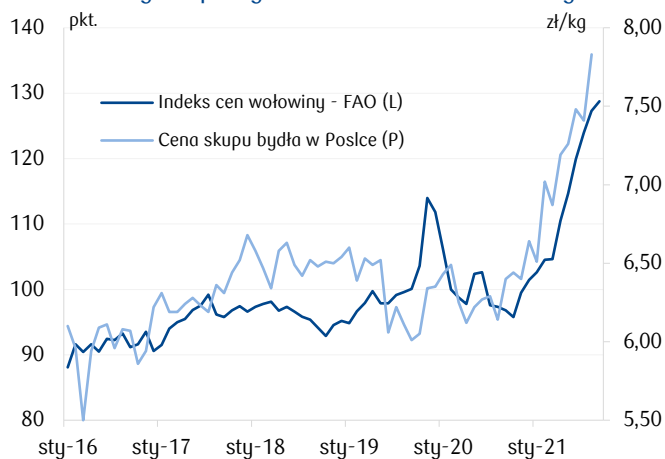
Dynamika ubojów bydła w Polsce vs UE-27

Polski eksport mięsa wołowego (CN 0201-02)

Ceny skupu bydła vs indeks cen wołowy

źródło: GUS, EUROSTAT, FAO, PKO Bank Polski

PERSPEKTYWY 1H22

Możliwe jest utrzymanie się wzrostów cen bydła, choć przy malejącej dynamice podwyżek. Wzrostom sprzyjać będzie wysoki popyt w warunkach spowolnionej produkcji. Mniejsze niż przed rokiem ograniczenia w funkcjonowaniu gastronomii, choć przy wciąż niezerowym ryzyku przywrócenia części restrykcji, utrzymywana będą popyt w HoReCa na poziomie wyższym niż przed rokiem. Czynnikiem ograniczającym wzrost produkcji jest rosnąca presja zwiększających się kosztów, na którą składają się drożące nawozy oraz pasze (zboża i oleiste).

WYŻSZE ZBIORY OWOCÓW W 2021

- GUS pod koniec września skorygował w górę tegoroczne szacunki wzrostu zbiorów owoców z drzew wobec tych prezentowanych w lipcu (z +3,3% r/r do +13% r/r). Wpłynęła na to poprawa szacunków zbiorów jabłek (do +13% r/r wobec +2,8% r/r w lipcu). Zdaniem GUS mogą one wynieść ponad 4 mln t. Wynik ten jest i tak wciąż mniejszy od szacunku przedstawionego w sierpniu przez WAPA (The World Apple and Pear Association). Według niego krajowe zbiory jabłek mogą wynieść 4,17 mln t, co oznaczałoby ich wzrost o 22% r/r. Produkcja jabłek w Polsce rzutuje na zmiany podaży w UE (+10% r/r) - zbiory w pozostałych krajach unijnych pozostaną relatywnie stabilne.
- Produkcję owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych oceniono na poziomie niższym o 1% r/r. O spadku zdecydowały wyraźnie mniejsze zbiory malin o 15% r/r. Spadek zbiorów przełożył się na gorsze wyniki produkcyjne przetwórstwa. Według GUS produkcja owoców mrożonych (firmy o zatrudnieniu >49 osób) w okresie czerwiec-sierpień (60% rocznej produkcji) zmalała o 3% r/r.

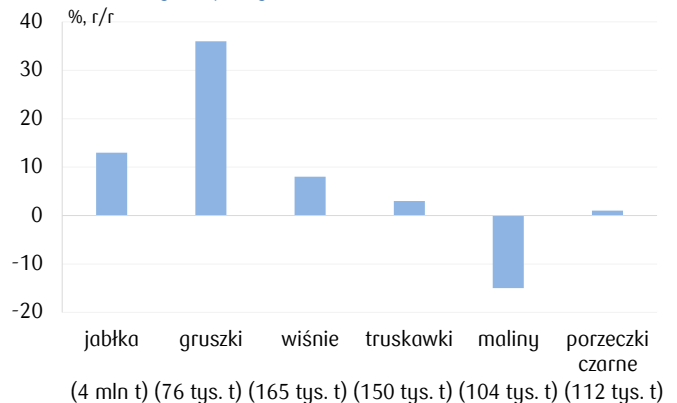
NISKI POPYT NA JABŁKA

- Sprzedaż zagraniczna jabłek przyspieszyła w 2q21 - polski eksport wzrósł w ujęciu wolumenowym o 52%. Było to rezultatem wysokich zapasów na koniec 1q21, zwiększonych wysyłek na Białoruś, do Niemiec oraz do Kazachstanu. Niemniej, upływanie zapasów jabłek przebiegało wolno, co świadczyło o ograniczonym popycie na jabłka. Według WAPA, w lipcu zapasy jabłek ukształtowały się na rekordowym, biorąc pod uwagę ten miesiąc, poziomie i wyniosły 133 tys. t.
- Odnotowano jednocześnie spadek eksportu zagęszczonego soku jabłkowego, z uwagi na niższą produkcję w sez. 2020/21 i ograniczony popyt. Mniejszy efekt brexitu sprawił, że wolumen sprzedaży w 2q21 był jednak niższy o 5% r/r wobec spadku o 35% r/r w 1q21, a lipiec przyniósł już lekką odbudowę sprzedaży (+2% r/r).

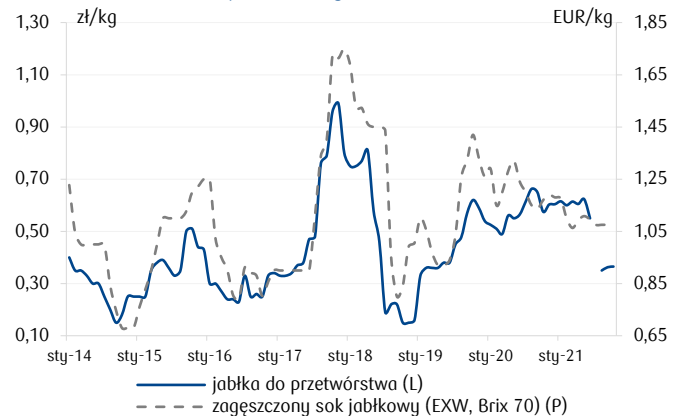
ZNACZĄCY SPADEK CEN JABŁEK

- Mimo przyspieszenia sprzedaży zagranicznej jabłek przeciętne ceny w eksporcie systematycznie malały. Wysoka podaż jabłek (wysokie zapasy i wzrost produkcji) spowodowała, że przeciętna cena skupu jabłek (za MRiRW) we wrześniu wyniosła 1,00 zł/kg i była niższa o 44% r/r. W takiej samej skali zmalały ceny jabłek do przetwórstwa. Na uwagę zasługuje natomiast istotny wzrost cen malin do mrożenia, warunkowany niską podażą w kraju i zmniejszonymi dostawami z Serbii.

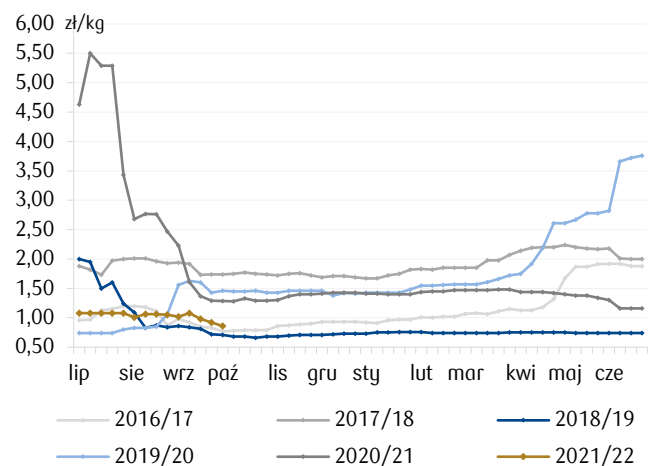
Zmiany krajowych zbiorów owoców w 2021

Ceny skupu jabłek do przetwórstwa i ceny soku jabłkowego z Polski

Ceny skupu jabłek deserowych w Polsce

źródło: IERIGŻ-PIB, MRiRW, IHS Markit, GUS, PKO Bank Polski

PERSPEKTYWY 1H22

Wysoka podaż jabłek oraz zmniejszony popyt (przetwórstwo) sugerują utrzymanie cen jabłek na poziomie niższym niż przed rokiem w kolejnych miesiącach. Sezonowa dynamika uzależniona będzie od tempa upływniania zapasów. Prawdopodobny wzrost produkcji przełoży się na wyższy eksport zarówno jabłek, jak też koncentratu jabłkowego. Wysoki poziom cen malin może spowodować wzrost importu mrożonek do UE z Ukrainy oraz Bośni i Hercegowiny, który już lipcu uwidocznił się w wynikach unijnego handlu. Wysokie koszty transportu drogą morską ograniczać mogą import soku jabłkowego z Chin, co sprzyjać będzie popytowi na polski koncentrat.

MNIEJSZA PRODUKCJA WARZYW I ZIEMNIAKÓW

- Przedwymiarowy szacunek zbiorów warzyw gruntowych GUS w Polsce wskazał na spadek produkcji w 2021 o 2% r/r do 3,9 mln t (podobnie jak oczekiwano w lipcu). O spadku zdecydowały w dużej mierze niekorzystne warunki w pierwszym etapie wegetacji. Deszcze w okresie letnim z jednej strony wpływały dodatnio na plonowanie (brak wystąpienia suszy rolniczej w przypadku warzyw gruntowych), z drugiej strony negatywnie oddziaływały na jakość tegorocznych zbiorów (cebula). Chłodny sierpień nie był optymalny dla produkcji warzyw ciepłolubnych.
- Produkcja ziemniaków w Polsce została oceniona na 7,1 mln t, co oznacza spadek o 10% r/r, po wzroście o ok. 40% r/r w 2020. Niezbyt korzystne warunki do upraw przełożyły się na 14-proc. spadek plonów, a jakość bulw określono jako przeciętną.
- Produkcja ziemniaków w krajach zachodniej Europy może być również niższa niż w 2020. NEPG (North Eastern Potato Growers) szacuje, że zbiory łącznie w Niemczech, Francji, Belgii i Holandii obniżą się o 4,6% r/r w wyniku zmniejszonej powierzchni upraw (z 522 tys. ha do 497,7 tys. ha) i utrzymania plonów ziemniaków na zbliżonym poziomie r/r. Ubiegłoroczny, niski poziom cen, który był wypadkową zarówno wysokich zbiorów, jak też obniżonego popytu w HoReCa (produkcja frytek), nie zachęcał zachodnich producentów do podejmowania upraw w 2021.

ODBICIE POPYTU W HORECA W 2Q21

- Polski eksport warzyw świeżych w 2q21 zmalał o 1,1% r/r, wobec stabilizacji w 1q21. Mimo odbicia w sprzedaży pieczarek do Wlk. Brytanii, po spowolnieniu wywołanym brexitem w pierwszych miesiącach 2021, w 2q21 zmniejszyła się sprzedaż pomidorów (na Ukrainę) oraz cebuli. Wzrósł natomiast zagraniczny popyt na przetwory warzywne. Znoszenie restrykcji w HoReCa, miało pozytywny wpływ na sprzedaż zagraniczną mrożonych warzyw. Po spadku o 12,2% r/r w 1q21, wolumen sprzedaży zagranicznej mrożonek w 2q21 zwiększył się o 21,8% r/r. Eksport frytek ziemniaczanych (CN 200410) w analogicznym okresie wzrósł o 77,7% r/r wobec spadku o 6,8% r/r w 1q21.

PODWYŻKI CEN WARZYW NAPĘDZAJĄ INFLACJĘ ŻYWNOŚCI

- Niższa podaż sprzyja wzrostom cen ziemniaków i warzyw. Według MRiRW przeciętne ceny skupu cebuli we wrześniu były wyższe o 32% r/r, ceny marchwi o 4,7% r/r, przy spadku cen kapusty białej o 5,5% r/r. Przeciętna cena skupu ziemniaków w analogicznym okresie zwiększyła się o 43,6% r/r wobec wzrostu o 18,5% r/r w lipcu, napędzając wzrost inflacji koszyka warzywnego.

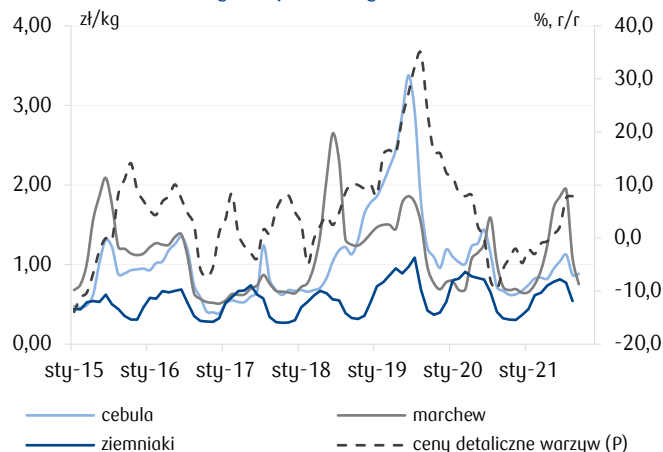

PERSPEKTYWY 1H22

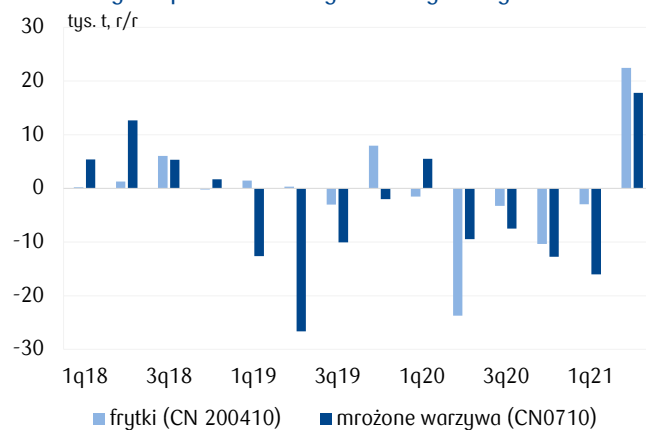
Niższa podaż i odbudowujący się popyt w sektorze przetwórstwa oznaczać może presję na utrzymanie wzrostów cen warzyw i ziemniaków. Tempo podwyżek może jednak wyhamować z uwagi na opóźnioną wegetację i zbiory. Wysokie ceny nośników energii mogą odbić się na cenach warzyw spod osłon w miesiącach zimowych.

Mniejsze restrykcje w HoReCa mogą utrzymywać popyt na mrożone warzywa i frytki na poziomie wyższym niż przed rokiem. Czynnikiem oddziałującym na wzrosty może być niższa jakość zbiorów, a także sygnalizowane problemy z brakiem pracowników.

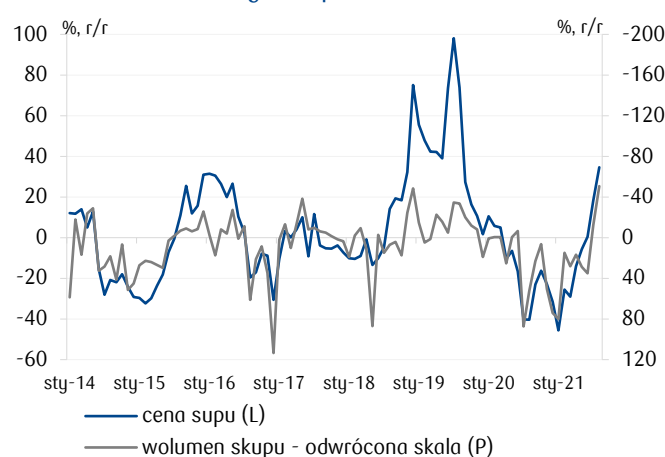
Ceny skupu warzyw w Polsce

Zmiany eksportu mrożonych warzyw i frytek z Polski

Ceny i skup ziemniaków

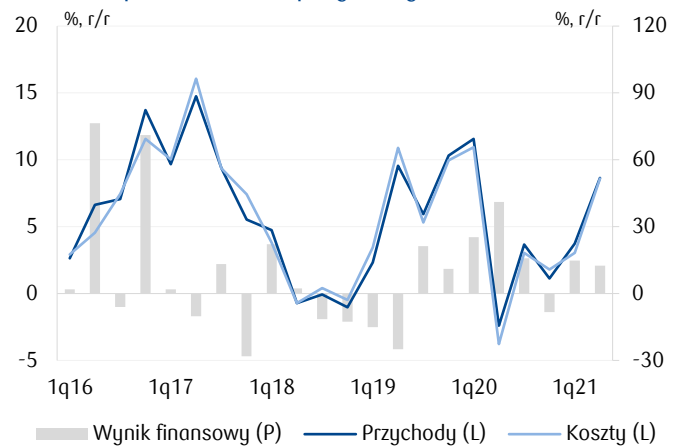

źródło: IERIGŻ-PIB, GUS, PKO Bank Polski

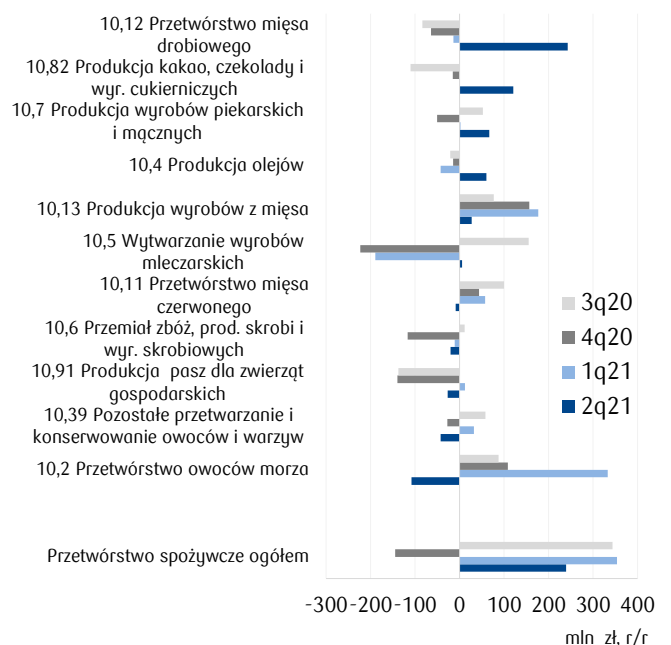
ODBICIE POPYTU W PRZETWÓRSTWIE SPOŻYWCZYM W 2Q21

- Według danych PONT w 2q21 przychody branży spożywczej (firmy o zatrudnieniu >49 osób) wzrosły o 8,64% r/r. Sprzyjało temu luzowanie restrykcji gospodarczych, w tym odmrażanie sektora HoReCa, choć wzrost był w dużej mierze również efektem niskiej bazy z 2q20 z uwagi na COVID-19. Mimo równie szybko rosnących kosztów (+8,60% r/r), wyniki branży spożywczej uległy poprawie.
- Największy wpływ na wzrost zysków branży miała istotna poprawa w branży „produkcja kakao, czekolady i wyrobów cukierniczych” oraz produkcji mięsa drobiowego (por. wykres). W jednym i drugim przypadku czynnikiem wspierającym wzrosty była wyraźna poprawa wyników eksportowych w 2q21. Z uwagi na zniesienie restrykcji w HoReCa, ceny mięsa drobiowego zaczęły wzrastać, niemniej, grypa ptaków zauważalnie ograniczyła wolumen produkcji w 2q21. Gorsze wyniki odnotowano w przetwórstwie ryb, po dobrym 1q21. Wzrostowi kosztów firm sprzyjało odwrócenie tendencji cenowych na rynku łososi (surowiec do przetwórstwa) – wg Fish Pool ceny łososi w 2q21 były wyższe o 16,5% r/r po spadku o 21,7% r/r w 1q21.
- Uwagę zwraca gorsza sytuacja producentów produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych oraz pasz dla zwierząt gospodarskich (spadek zysków netto w 2q21 odpowiednio o 25,5% r/r i 25,3% r/r), związana z silnie rosnącymi kosztami surowcowymi.

Przychody, koszty i wynik finansowy branży przetwórstwa spożywczego (PKD 10*)

Zmiany wyniku finansowego w 3q20-2q21

*firmy zatrudniające 50 os. i więcej
źródło: PONT, PKO Bank Polski

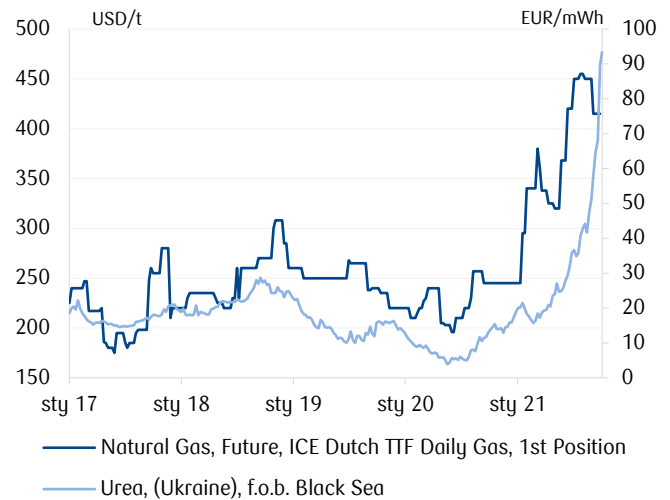
PERSPEKTYWY 1H22

W kolejnych kwartałach branża znajdzie się pod presją rosnących kosztów surowcowych. Możliwe jest dalsze pogorszenie wyników branż przetwórstwa zbóż, m.in. producentów pasz dla zwierząt gospodarskich. Przeniesienie wysokich cen surowców (zbóż, surowców oleistych) na ceny pasz, w warunkach niskiego popytu, warunkowanego niską opłacalnością produkcji zwierzęcej, będzie trudne. Podobny efekt może częściowo występować w branży mięsnej z uwagi na wzrost cen drobiu czy też bydła, a także w przetwórstwie rybnym, z uwagi na przyspieszenie tempa wzrostów cen łososi (+19,6% r/r w 3q21). Czynnikiem kosztotwórczym dla firm spożywczych jest wyraźny wzrost cen nośników energii, w tym cen gazu oraz wyższe koszty wynagrodzeń (wzrost płacy minimalnej).. Popandemiczne ożywienie gospodarki, mniejsze niż przed rokiem restrykcje w HoReCa oraz zmiany podatkowe przewidziane w Polskim Ładzie mogą sprzyjać zwiększaniu popytu na żywność. Niekorzystne dla firm mogą być ograniczenia podażowe m.in. w mleczarstwie czy też sektorze mięsnym (drób i bydło), warunkowane wysokimi kosztami w rolnictwie (pasje, nawozy), mogące ograniczać wolumenowy wzrost rynku. Niemniej będą one prawdopodobnie mniejsze niż w innych krajach UE, jest wskazywać może na lepszą sprzedaż eksportową.

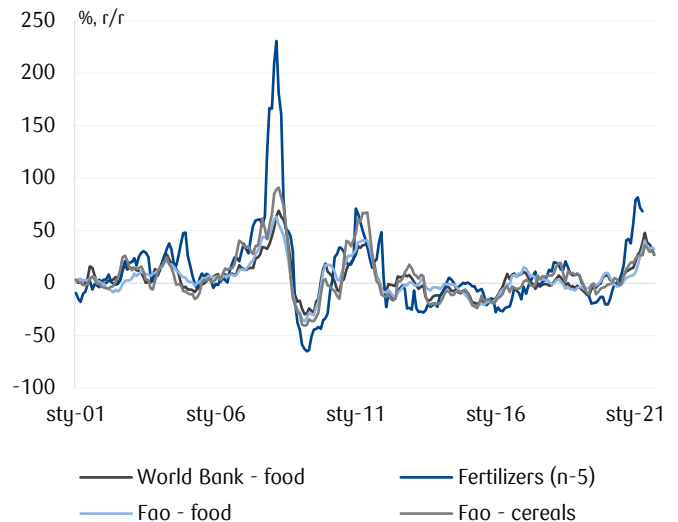
SILNE WZROSTY CEN GAZU PODBIJAJĄ CENY NAWOZÓW

- Wzrosty cen gazu przyspieszyły na przełomie 3q21 i 4q21. W pierwszym tyg. października ceny gazu ziemnego były 6,8-krotnie wyższe niż przed rokiem, wobec 5,7-krotnego wzrostu średnio we wrześniu.
- Przyspieszenie wzrostów cen uwarunkowane było mniejszymi dostawami gazu z Rosji, wzrostem zapotrzebowania w Azji, szczególnie w Chinach, czy też zwiększonym popytem na to źródło energii w UE w warunkach spadku dostaw energii z wiatru m.in. w Niemczech.
- Silne podwyżki mają odzwierciedlenie w cenach nawozów - przeciętna cena mocznika (cena spot, Black Sea) na początku października była wyższa o 69% r/r. Problemem jest nie tylko zwiększona presja kosztowa wynikająca z podwyżek cen gazu, ale również mniejsza jego dostępność, która spowodowała, że kilku kluczowych europejskich producentów nawozów zdecydowało się ograniczyć produkcję. Na wzrosty przekłada się również wprowadzony we wrześniu zakaz eksportu nawozów fosforowych przez Chiny - największego ich eksportera na świecie, z 27-proc. udziałem w globalnym handlu w 2019 (CN 3103). Według Banku Światowego we wrześniu ceny superfosfatu potrójnego w USA wzrosły ponad 2-krotnie w relacji rocznej.
- Na ogół to ceny żywności determinują popyt na nawozy - dane Banku Światowego wskazują, że zmiany cen wskaźnika surowców wykazują największą współmienność ze zmianami cen nawozów z wyprzedzeniem 5-miesięcznym (por. wykres). Przeniesienie wzrostów kosztów produkcji na kolejne ogniwa produkcji żywności przez rozdrobniony sektor rolny jest trudne. O cenach surowców decyduje w dużej mierze światowa podaż, a w przypadku owoców i warzyw - zmiany wolumenu zbiorów na rynku krajowym. Niemniej, w przypadku utrzymywania się wysokiego tempa podwyżek cen, i spadku dostępności nawozów, niewykluczony jest scenariusz ograniczenia ich zużycia na świecie w sez. 2021/22.
- Utrzymanie dynamiki cen gazu na poziomie z początku października w kolejnych miesiącach mogłoby podbić tempo wzrostu kosztów produkcji w sektorze spożywczym nawet o 3-4 pp. O ile branża spożywcza odpowiedzialna jest za ok. 9% zużycia gazu ziemnego w przetwórstwie przemysłowym, to jego udział w energii zużywanej w firmach spożywczych jest jednym z najwyższych spośród branż przemysłowych. To, wraz z rosnącą presją kosztową w produkcji surowców rolnych, może wspierać podwyżki cen żywności w 2022.

Ceny gazu vs ceny mocznika

Zmiany cen nawozów vs zmiany cen żywności

źródło: Bloomberg, BŚ, FAO, PKO Bank Polski

PERSPEKTYWY 1H22

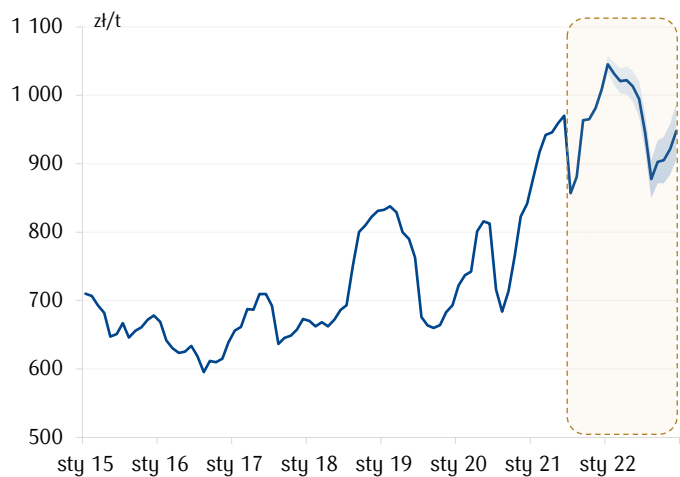
Ograniczenie ilości stosowanych nawozów mogłoby odbić się negatywnie na produkcji (istotny czynnik plonotwórczy), i wzmocnić oczekiwane podwyżki cen. Z uwagi na długi cykl produkcji, charakteryzujący większość działalności rolniczych, efekt ten mógłby uwidocznić się w większym stopniu w 2h22.

Najbardziej prawdopodobnym scenariuszem dla cen żywności wciąż wydaje się być przyspieszenie ich dynamiki do ok.6% r/r w 1q22 i stopniowy spadek tempa wzrostów w kolejnych kwartałach 2022.

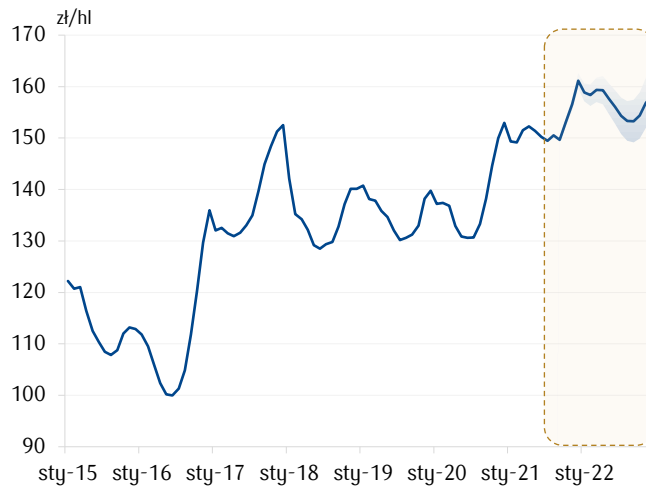
Wzrost kosztów nawożenia może również negatywnie odbić się na opłacalności produkcji rolniczej - w przypadku zbóż koszty nawożenia stanowią ponad 50% kosztów bezpośrednich uprawy.

PROGNOZY CEN PRODUKTÓW ROLNYCH

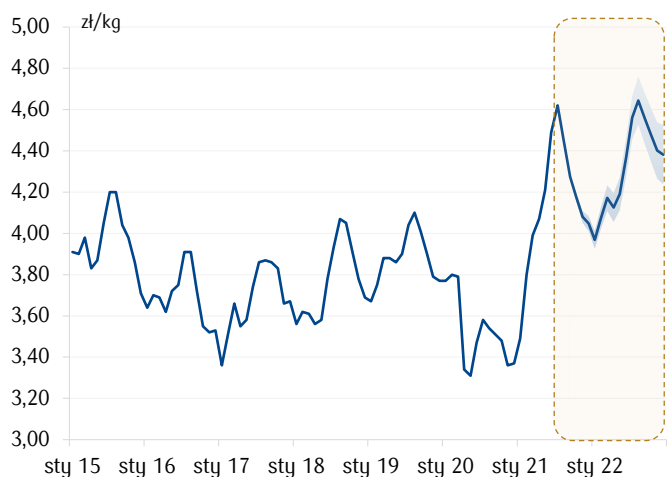
Ceny skupu pszenicy

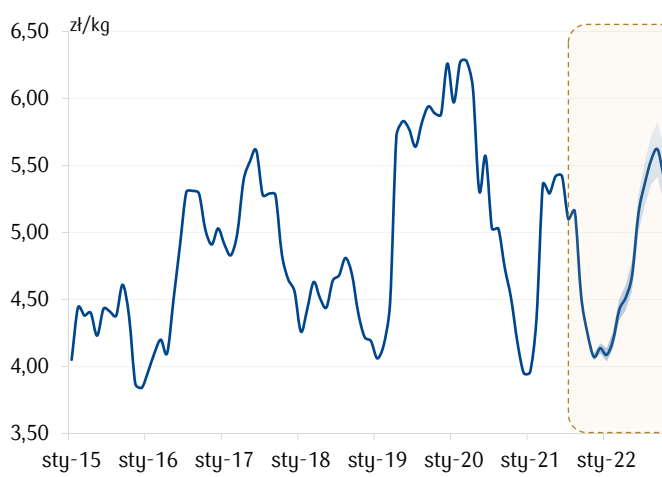
Ceny skupu mleka

Ceny skupu drobiu

Ceny skupu trzody chlewnej

źródło: GUS, PKO Bank Polski

Departament Analiz Ekonomicznych

PKO Bank Polski S.A.
ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa
t: 22 521 80 84
email: DAE@pkobp.pl

Główny Ekonomista, Dyrektor Departamentu

Piotr Bujak

piotr.bujak@pkobp.pl

22 521 80 84

Zespół Analiz Sektorowych

Michał Koleśnikow (kierownik)

michal.kolesnikow@pkobp.pl

22 521 81 23

Aleksandra Balkiewicz-Żerek

aleksandra.balkiewicz-zerek@pkobp.pl

22 521 56 59

dr Mariusz Dziwulski

mariusz.dziwulski@pkobp.pl

22 521 81 88

Piotr Krzysztofik

piotr.krzysztofik@pkobp.pl

22 521 81 25

Filip Romanowski

filip.romanowski@pkobp.pl

22 521 87 39

Anna Senderowicz

anna.senderowicz@pkobp.pl

22 521 81 24

Karolina Sędzimir

karolina.sedzimir@pkobp.pl

22 521 81 28

Jesteś zainteresowany otrzymywaniem raportów analitycznych PKO Banku Polskiego? Napisz do nas: DAE@pkobp.pl

Nasze analizy znajdziesz również na Twitterze oraz na stronie internetowej Centrum Analiz PKO Banku Polskiego:

 [@PKO_Research](https://twitter.com/PKO_Research)

Bank Polski

Centrum
Analiz

Materiał zatwierdził: Michał Koleśnikow

Informacje i zastrzeżenia:

Niniejszy materiał („Materiał”) ma charakter wyłącznie informacyjny oraz nie stanowi oferty w rozumieniu ustawy - Kodeks cywilny, ani rekomendacji do zawarcia transakcji kupna, sprzedaży lub innego rodzaju przeniesienia któregośkolwiek instrumentu finansowego. Bank dołożył wszelkich racjonalnych i niezbędnych starań, aby informacje zamieszczone w Materiale były rzetelne oraz oparte na wiarygodnych źródłach.

Informacje zawarte w Materiale nie mogą być traktowane jako propozycja nabycia którychkolwiek instrumentów finansowych, usługa doradztwa inwestycyjnego lub podatkowego ani jako forma świadczenia pomocy prawnej. Prognozy oraz dane zawarte w Materiale nie stanowią zapewnienia uzyskania określonych wyników jakichkolwiek transakcji finansowych ani przyszłych cen którychkolwiek instrumentów finansowych.

Materiał nie stanowi badania inwestycyjnego ani publikacji handlowej w rozumieniu Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 r. uzupełniającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy.

Bank i jego spółki (podmioty) zależne oraz pracownicy tych podmiotów mogą być zainteresowani zawarciem lub być stroną transakcji finansowych, w tym zawartych na instrumentach finansowych, których wynik jest uzależniony od czynników (danych i informacji) wymienionych w Materiałach.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa, wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego numer KRS 0000026438, NIP: 525-000-77-38, REGON: 016298263; kapitał zakładowy (kapitał wpłacony) 1 250 000 000 zł.